

**Рабочая программа
по татарскому языку**
Воспитатель
ВолосковаГузель Ильшатовна

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждения
«Юртовский детский сад» Мензелинского муниципального района Республики Татарстан

Группы: группа среднего-подготовительного возраста

Срок реализации 3 года

ОГЛАВЛЕНИЕ

Введение	3
Пояснительная записка	3
Образовательно-воспитательные задачи	3
Формы и виды деятельности.	4
Тематик план(4-5 яшь)	7
Тематик план (5-6 яшь)	9
Тематик план (6-7 яшь)	12
Демонстрационный и раздаточный материал по проекту “Минем өем” ” (Мой дом)	14
Демонстрационный и раздаточный материал по проекту “Уйный – уйный үсәбез” (Растём играя)	14
Демонстрационный и раздаточный материал по проекту“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” (Мы уже теперь большие, дорога ведет нас в школу)	16
Мониторинг.МӘКТӘПКӘЧӨ ЯШЫТӘГЕ БАЛАЛАРНЫҢ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ СӨЙЛӘШӘ (АРАЛАША) БЕЛУ КҮНЕКМӘЛӘРЕН ТИКШЕРҮ.	17

Введение

Согласно статье 8 Конституции Республики Татарстан татарский и русский языки являются равноправными государственными языками.

Главным исполнителем мероприятий и проектов является Министерство образования и науки Республики Татарстан, которое формирует подчиненные целям и задачам Стратегии нормативно-правовые и организационные условия для участия в реализации Стратегии органов государственной и муниципальной власти всех уровней, образовательных учреждений и иных заинтересованных организаций. С принятием закона РТ №44 от 28.07.2004г. «О государственных языках РТ и других языках РТ», и приказом Министерства образования и науки РТ №463 от 29.06.2001г. «О мерах по улучшению изучения родного, татарского, русского языков в ДОУ», определивших татарский и русский язык как государственные, сформированы правовые основы для создания целостной системы обучения татарского языка в условиях новой языковой ситуации.

Часть поставленной проблемы решается при помощи учебно-методического комплекта “Татарча сөйләшәбез” авторы Зарипова З.М., Кидрячева Р. Г. И др. УМК предусматривает совместную работу с детьми педагогов ДОУ, родителей в различных видах деятельности и в семье. Программа по обучению детей татарскому языку разработана опираясь на требования ФГТ(Приказ№655 от 23.11.2009г. Министерства образования и науки РФ).

Объективные условия, предопределившие место и роль татарского языка, как родного и неродного в системе образования, способствуют формированию новых концептуальных подходов к обучению татарского языка как неродному.

Актуальность проблемы обучения татарскому языку в детском саду обусловлена практической потребностью, в связи, с чем возникает необходимость теоретических и практических разработок, которые могут быть положены в основу совершенствования учебно-методических комплектов по татарскому языку.

Пояснительная записка

Мне всегда было интересно заниматься чем-то новым и увлекательным, делать свои занятия насыщенными, продуктивными и современными. Ведь задача педагога состоит в том, чтобы заинтересовать детей в своем предмете, привлечь внимание детей. Поиск эффективных методик привел меня к новым компьютерным технологиям.

Достижение высоких результатов в обучении дошкольников второму языку зависит от создания благоприятной психологической атмосферы на занятиях, положительной мотивации.

Одним из наиболее оптимальных средств повышения мотивации к изучению татарского языка является использование на занятиях информационно-коммуникационных технологий.

Программа разработана для детей 4-7 лет не владеющих татарским языком. Предлагаемый цикл НОД «Говорим по-татарски» - это результат направленных поисков и размышлений о том, с помощью каких средств и методов дать детям необходимые знания по изучению татарского языка. Специальный цикл НОД рассчитан на 3 года обучения.

Образовательно-воспитательные задачи

Основная задача обучения татарскому языку в детском саду - формирование и развитие первоначальных умений и навыков. Программой обучения детей татарскому языку предусмотрено для детей к 7 годам жизни задачи: умение воспринимать татарскую речь на слух и принимать участие в несложном диалоге. Они должны научиться различать на слух повествовательные, вопросительные и побудительные предложения. Уметь отвечать на вопросы воспитателя, товарищей, на основе изученного материала. Уметь переводить слова и предложения с русского на татарский и наоборот.

Формирование, развитие и закрепление умений и навыков владения татарским языком осуществляется в процессе активной речевой практики детей. В речевой практике они запоминают наиболее употребляемые формы слов, а также конструкции и предложения. Они постепенно овладевают умением составления предложений на основе усвоенных образцов.

1. Пробуждать интерес к изучению татарского языка.
2. Активно помогать каждому ребенку в освоении программы по обучению детей татарскому языку.
3. Совершенствовать все стороны речи: расширять и активизировать словарь, развивать диалогическую речь, обучать формам монологической речи.
4. Формировать умения строить предложения, учить отвечать на вопросы, точно употребляя слова по смыслу.
5. Развивать восприятие, внимание, память детей; интерес к различным видам игр, побуждать к активной деятельности.
6. Воспитывать интерес и уважение к культуре, традициям и обычаям татарского народа.
7. Воспитывать усидчивость; учить проявлять настойчивость, целеустремленность в достижении конечного результата.

Принципы программы:

Коммуникативные принципы – язык изучается детьми не как наука, а как средство общения.

Интегративные и дифференциационные принципы– **һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;**

Наглядные принципы– **тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйлә рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәру;**

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

Интеграция всех областей **Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегрированные) принципы:** аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, ижади сәнгать, музыка.

Принцип преемственности– ступенчатое непрерывное обучение детского сада и начальной школы; Обучение основано на *тематическом принципе* обучения;

Обучение основано на *принципе мотивации* –ребёнок усваивает и начинает мыслить, только в том случае когда информация интересна и воспринимает её как личность. На первом месте стоит мотивация т.е. при изучении языка просмотр сказок, встреча с любимыми героями (Акбай. Мияу), использование элементов игр. **Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.**

Дидактические принципы – от простого к сложному.

Принцип индивидуального подхода к каждому ребёнку–при обучении языку личностно-ориентированный подход и возрастным особенностям ребёнка.

Средства используемые при обучении татарскому языку:

- Разработки НОД, диагностический материал.
- Звуковая наглядность (аудио, анимационные сюжеты, мультфильмы).
- Наглядный материал (демонстрационные и раздаточные картинки, игры с движением и музыкой, материал для театрализованной деятельности)
- Пиктограммы.
- Количественная наглядность (макеты, муляжи, игрушки)
- Интерактивные игры.
- Рабочие тетради.
- Компьютер.

Формы и виды деятельности.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.
2. Работа с картинкой: тасвирлау, развивающий диалог.
3. Сюжетно-ролевые игры;

4. Обучение хороводным играм, играм с движением и с музыкой (опираясь на аудио записи).
5. Театрализация (пальчиковый театр, маски, костюмы, драматизация (показ родителям, детям других групп)).
6. Подвижные игры: с мячом, игра “Командир”, хороводные игры, игры физминутки.
7. Творческие : рольле уеннар; ситуативные игры: интервью, ситуативные упражнения.
- 8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.**
9. Развивающий диалог (взрослый и сверстник, между сверстниками).
10. Прослушивание аудиозаписей, повторение их, пение, кабатлау, показать на рисунках услышанные слова.
11. Просмотр анимационных сюжетов и мультфильмов.
12. Интерактивные игры.

Основными условиями овладения татарским языком являются:

1. Постепенное включение в речевую деятельность новых форм слов, синтаксических конструкций, типовых предложений и образцов связной речи.
  2. Введение нового материала параллельно с усвоенным.
  3. Чистая и регулярная повторяемость в речи детей усвоенных слов, форм, типов предложений.
- Процесс обучения татарскому языку целесообразно вести с опорой на знания, умения и навыки детей.

Программа состоит из трёх проектов. Перед каждым проектом ставится цель и задачи.

“Минем өем” (Мой дом) проекты (4-5 лет).

Цель: Развивать интерес к татарскому языку и желание на нём общаться.

- Задачи: 1. Развивать и активизировать словарный запас.
 2. Уметь участвовать в простом диалоге. Развивать внимание и память.
 3. Воспитывать уважение и уметь слушать собеседника.

“Уйный – уйный үсәбез”(Растём играя) проекты (5-6 лет).

Цель: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.

Задачи: 1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.

2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.

3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” (Мы уже теперь большие, дорога ведет нас в школу) проекты (6-7 лет).

Цель: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, жәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләренә төрле ситуацияләрдә кулланышка керту.

Задачи: 1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.

2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.

3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, сабуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

Учебно-методический комплект включает:

1. Тематический план;
2. Конспекты НОД;
3. Диагностический материал;
4. Рабочие тетради.
5. Аудиоматериалы.
6. Наглядно-демонстрационные, раздаточные материалы.
7. Анимационные сюжеты.

Структура занятия такова:

- а) дети слушают воспитателя;

б) воспроизводят вслух слова и предложения, подражая речи воспитателя;

в) самостоятельно используют их в устном общении.

Новые слова усваиваются путем введения с опорой на изученные структуры с учетом тематического принципа.

При усвоении слов и структур используются индивидуальные и коллективные работы (хоровые, групповые, парные упражнения).

Проводится контроль за каждым ребенком, за его произношением, за его участием в работе. С детьми составляем на разные темы диалоги и монологи.

Для усвоения действий:

а) воспитатель дает указания, дети выполняют его, или один ребенок выполняет, называя свои действия;

б) (один ребенок спрашивает, все дети или один ребенок выполняет).

Выполнение указаний и комментирование действий постоянно сменяется вопросно-ответной работой:

а) воспитатель спрашивает - дети хором отвечают;

б) один спрашивает - другой отвечает;

в) все дети спрашивают - ребенок отвечает.

В целях воспитания интереса к изучению татарского языка наряду с вопросно-ответными формами используем хоровые чтения, рисование, пение, инсценированные лепку, дидактических игр и словесные, конечно же подвижные игры со словами.

Содержание заучиваемых стихотворений, непонятные слова объясняются на родном языке.

Детям нравятся физминутки, сопровождаемые хоровым чтением, которые заучены со слуха стихотворений, скороговорки, считалки, песни.

“Минем өем” ” (Мой дом) проекты (4-5 лет).

Лексический минимум – 62 слова и речевых образца.

Активные слова: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 слов)

Речевые образцы: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 слов)

Проект включает в себя темы:

•гаилә

•ашамлыклар

•уенчыклар

•саннар

Наглядно-демонстрационный материал;

Аудиоматериал – 64 трэка;

Анимационные сюжеты – 11;

Рабочая тетрадь – 17 заданий;

Структура

Занятия проводятся 3 раз в неделю, в течение года —105 НОД. Продолжительность занятий 15-20 минут. Структура каждого НОД определяется его содержанием. Каждое занятие имеет основные части:

1. Введение детей в новую тему

2. Рассмотрение нового материала

3. Закрепление лексического минимума.

Тематик план.

Эшчэн лек №	Тема	Сэгать саны	Уздыру вакыты
1	Танышу	1	сентябрь 1 атна
2	Кабинет буенча экскурсия	1	сентябрь 1 атна
4	Кабинеттагы уенчыклар белән таныштыру	1	сентябрь 2 атна
5	Уеннар уйнау	1	сентябрь 2 атна
6	Татарча экият карау	1	сентябрь 2 атна
7	Минем гаиләм.	1	сентябрь 3 атна
8	Малай, кыз.	1	сентябрь 3 атна
9	Минем туганнарым.	1	сентябрь 3 атна
10	Әйдәгез, танышыйк.	3	сентябрь 4 атна
11			
12			
13	Тату гаилә.	1	октябрь 1 атна
14	Әйдәгез, танышыйк.	2	октябрь 1 атна
15			
16	Минем дуслар.	2	октябрь 2 атна
17			
18	Әйдәгез, дуслашыйк.	1	октябрь 2 атна
19	Әйе - юк.	2	октябрь 3 атна
20			
21	Качышлы уйныйбыз.	1	октябрь 3 атна
22	Кунак килгән.	3	октябрь 4 атна
23			
24			
25	Әйдәгез, уйныйбыз.	3	ноябрь 1 атна
26			
27			
28	Безнең кунаклар.	2	ноябрь 2 атна
29			
30	Шалкан.	1	ноябрь 2 атна
31	Әби күчтәнәче.	1	ноябрь 3 атна
32	Бабай күчтәнәче.	1	ноябрь 3 атна
33	Безнең кунаклар.	1	ноябрь 3 атна
34	Сөт, чэй.	1	ноябрь 4 атна
35	Дустыңны сыйла.	2	ноябрь 4 атна
36			
37	Рәхмәт әйт.	3	декабрь 1 атна
38			
39			
40	Песине сыйла.	1	декабрь 2 атна
41	Кунак сыйла.	1	декабрь 2 атна
42	“Тәмле” кибете.	1	декабрь 2 атна
43	Кунакны ашат.	3	декабрь 3 атна
44			
45			
46	Чэй табынында.	2	декабрь 4 атна
47			

48		Азат кунак чакыра.	1	декабрь 4 атна
49	Уенчыклар	Уенчыклар.	2	гыйнварь 2 атна
51				
50		Зур – кечкенә.	1	гыйнварь 2 атна
52		Күнел ачу кичәсе “Туган көн”.	1	гыйнварь 3 атна
53		Курчак кунакка килгән.	1	гыйнварь 3 атна
54		Уенчыклар.	1	гыйнварь 3 атна
55		Уенчыклар кибете.	2	гыйнварь 4 атна
56				
57		Паркка сәяхәт.	1	гыйнварь 4 атна
58		Яңа уенчыклар.	1	февраль 1 атна
59		Уйныйбыз	2	февраль 1 атна
60				
61		Без уйнарга яратабыз.	1	февраль 2 атна
62		Мияуга бүләк.	1	февраль 2 атна
63		Уенчыклар уккәлэгән.	1	февраль 2 атна
64		Уенчыклар кибете.	1	февраль 3 атна
65		Бүләкләр.	1	февраль 3 атна
66		Күнелле уеннар.	1	февраль 3 атна
67		Уйна.	2	февраль 4 атна
68				
69	Күнелле уеннар	1	февраль 4 атна	
70	Уенчыклар юабыз.	1	март 1 атна	
71	Ю.	1	март 1 атна	
72	Акбай һәм Мияу мажаралары.	1	март 1 атна	
73	Саннар	Саннар.	3	март 2 атна
74				
75				
76		Уйныйбыз да, саныйбыз да.	1	март 3 атна
77		Уенчыклар.	1	март 3 атна
78		Уйный, уйный саныйбыз.	1	март 3 атна
80			2	март 4 атна
81				
79	Ничә уенчык?	1	март 4 атна	
82	Кабатлау	Бергәләп уйныйбыз.	1	апрель 1 атна
83		Кунак чакырабыз.	1	апрель 1 атна
84		Күнелле ял итәбез.	1	апрель 1 атна
85		Без татарча сөйләшәбез.	1	апрель 2 атна
86		Бу өйдә кем яши?	1	апрель 2 атна
87		Без театр уйныйбыз	1	апрель 2 атна
88-93		Кабатлау	6	15-30 апрель
94-105	Кабатлау		3	май 1 атна
			3	май 2 атна
			3	май 3 атна
			3	май 4 атна

“Уйный – уйный үсөбөз”(Растём играя) проекты (5-6 лет).

Лексический минимум – 45 слов и речевых образца.

Активные слова: кишер, нинди, баллы, ничэ, суган, бэрэңге, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кэбестэ, кызыл, сары, яшел, кирэк, юа, нэрсэ кирэк, аш, ботка, кашык, тэлинкэ, чынаяк, зэңгэр, күлмэк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстэл, урындык, карават, яратам, бар (38 слов)

Речевые образцы: бу нэрсэ?, хэрле көн, нэрсэ бар? күп (7 слов).

Проект включает в себя темы:

- яшелчэлэр
- ашамлыклар
- савыт- саба
- киемнэр
- шэхси гигиена
- өй жиһазлары
- бэйрэм “Туган көн”
- бэйрэм “Сабан туй”
- Уртанчылар төркемендэге темалар(гаилэ, ашамлыклар, уенчыклар, саннар) ел дэвамында кабатлана.

Наглядно-демонстрационный материал;

Аудиоматериал – 63 трэка;

Анимационные сюжеты – 15;

Рабочая тетрадь – 19 заданий;

Структура

Занятия проводятся 3 раз в неделю, в течение года —105 НОД. Продолжительность занятий 20-25 минут. Структура каждого НОД определяется его содержанием. Каждое занятие имеет основные части:

1. Введения детей в новую тему
2. Рассмотрение нового материала
3. Закрепление лексического минимума.

Тематик план.

Эшчэ нлек №	Тема	Сэгать саны	Уздыру вакыты
1-6	Мониторинг	6	1-14 сентябрь
7	кабаглау	Минем өөм.	сентябрь 3 атна
8		Кем юк?	сентябрь 3 атна
9		“Шалкан” экийте.	сентябрь 3 атна
10	Яшелчэлэр	Кишер үстерэбөз.	сентябрь 4 атна
11		Куян күчтэнэче.	сентябрь 4 атна
13			октябрь 1 атна
12		Баллы кишер.	сентябрь 4 атна
14		Серле кэрзин.	октябрь 1 атна
15			октябрь 1 атна
16		Сыйлыйбыз.	октябрь 2 атна
17		Бар матур бакча.	октябрь 2 атна
18		“Экият илендэ”	октябрь 2 атна
19		Серле янчык.	октябрь 3 атна
20		Серле кэрзин.	октябрь 3 атна
21			
22		Бар матур бакча.	октябрь 4 атна
23	Без хезмэт яратабыз.	октябрь 4 атна	
24			

25		Яшелчэлэр кибете.	1	ноябрь 1 атна
26		Уйный-уйный үсэбез.	2	ноябрь 1 атна
27				
28,29		Төслэр дөнъясы.	2	ноябрь 2 атна
31,32			2	ноябрь 3 атна
30		Юл мажаралары.	1	ноябрь 2 атна
33		“Әкият илендә”	1	ноябрь 3 атна
34		Яшелчә салаты.	1	ноябрь 4 атна
35		Яшелчә ю.	1	ноябрь 4 атна
36		Кем эшләми, шул ашамый.	1	ноябрь 4 атна
37		Яшелчэлэр кибете.	1	декабрь 1 атна
38		Уйныйбыз да, жырлыйбыз.	1	декабрь 1 атна
39		“Әкият илендә”	1	декабрь 1 атна
40		Уңыш бәйрәме.	1	декабрь 2 атна
41		Ашамлыклар	Ашамлыклар	2
42				
43	Ашханә.		2	декабрь 3 атна
44				
45	Аш бүлмәсе.		1	декабрь 3 атна
46	Аю кунакка килгән.		2	декабрь 4 атна
47				
48	“Әкият илендә”		1	декабрь 4 атна
49	Кибеттә.	1	гыйнварь 2 атна	
50	Кем нәрсә ярата?	2	гыйнварь 2 атна	
51				
52	Савыг-саба	Туган көн.	1	гыйнварь 3 атна
53		Курчак Алиягә булыш.	1	гыйнварь 3 атна
54		Өч аю.	1	гыйнварь 3 атна
55		Чәй табыны эзерлибез.	2	гыйнварь 4 атна
58				февраль 1 атна
56		Төсле чынаяклар.	1	гыйнварь 4 атна
57		Чисталыкта-матурлык.	2	гыйнварь 4 атна
59				февраль 1 атна
60	“Әкият илендә”	1	февраль 1 атна	
61	Киёмнәр	Туган көнгә яна киёмнәр.	1	февраль 2 атна
62		Курчакны киендер.	1	февраль 2 атна
63		Без киенәбез.	1	февраль 2 атна
64		Киенергә ярдәм ит.	2	февраль 3 атна
65				
66		“Әкият илендә”	1	февраль 3 атна
67		Алия йокларга жыена.	1	февраль 4 атна
68		“Алия белән уйнау”	1	февраль 4 атна
69		Шаян уенчыклар.	1	февраль 4 атна
70	Шәхси гигиена	Хәерле көн.	2	март 1 атна
71				
72		“Әкият илендә”	1	март 1 атна
73		Курчак белән уйныйбыз.	2	март 2 атна

74				
75		Ни өчен киёмнэр югалган.	1	март 2 атна
76	Өй жиһазлары	Өстэл театры “Өч аю”.	1	март 3 атна
77		Жиһазлар кибете.	1	март 3 атна
78		Маша һәм өч аю.	1	март 3 атна
79	Бэйрэм “Туган көн”	Уенчыклар иленә сәяхәт.	1	март 4 атна
80		Кибет уены	1	март 4 атна
81		“Әкият илендә”	1	март 4 атна
82		Курчакның туган көне.	1	апрель 1 атна
83		Туган көн.	2	апрель 1 атна
84				
85		Уйнарга яратабыз.	1	апрель 2 атна
86		Син нәрсә яратасың?	1	апрель 2 атна
87		Кем нәрсә ярата?	1	апрель 2 атна
88-93		Кабатлау	6	15-30 апрель
94		“Уйный уйный үсәбез”	1	май 1 атна
95		“Нәрсә бар?”	1	май 1 атна
96	Бар,юк.	1	май 1 атна	
97	Бэйрэм “Сабантуй”	Сабантуйга эзерләнәбез.	1	май 2 атна
98		Күңелле Сабанту уеннары.	1	май 2 атна
99		Сабантуй бэйрәме.	1	май 2 атна
100-105		Кабатлау	6	май 3 атна май 4 атна

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” (Мы уже теперь большие, дорога ведет нас в школу) проекты (6-7 лет).

Лексический минимум – 60 слов и речевых образца.

Активные слова: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?, сикер, сикерәм, сикерә, йөгәрә, төлке, йөгер, йөгәрәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, этәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, жырла, жырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың? (58 слов)

Речевые образцы включают изученные в средней и старшей группах: нәрсә яратасың? (2 слова)

Наглядно-демонстрационный материал;

Аудиоматериал – 71 трэка;

Анимационные сюжеты – 19;

Рабочая тетрадь – 20 заданий;

Занятия проводятся 3 раз в неделю, в течение года —105 НОД. Продолжительность занятий 25-30 минут. Структура каждого НОД определяется его содержанием. Каждое занятие имеет основные части:

1. Введения детей в новую тему
2. Рассмотрение нового материала
3. Закрепление лексического минимума
4. Ситуативные игры

Тематик план.

Эшчэ нлек №	Тема	Сэгать саны	Уздыру вакыты
1-6	Мониторинг	6	1-14 сентябрь
7	Эйдэгез, танышабыз.	1	сентябрь 3 атна
8	Хэерле көн.	1	сентябрь 3 атна
9	Мияу адашкан.	1	сентябрь 3 атна
10 13	Син кем ?	2	сентябрь 4 атна октябрь 1 атна
11	“Шалкан” экиятен сэхнэлэштөрү.	1	сентябрь 4 атна
12	“Шалкан” экийте	1	сентябрь 4 атна
14	Эйдэгез, танышабыз	1	октябрь 1 атна
15	“Аю баласы дөнья белэн таныша”	1	октябрь 1 атна
16 19	“Бу нэрсэ?”	2	октябрь 2 атна октябрь 3 атна
17 20	“Кем нишли?”	2	октябрь 2 атна октябрь 3 атна
18	“Батыр Мияу белэн куркак Куянкай”.	1	октябрь 2 атна
21	“Экият илендэ”	1	октябрь 3 атна
22	“Дусларны сыйлыйбыз”.	1	октябрь 4 атна
23	“Нишлисең?”	1	октябрь 4 атна
24	“Тату гаилэ”	1	октябрь 4 атна
25 28	“Эйдэгез, уйныйбыз”.	2	ноябрь 1 атна ноябрь 2 атна
26 29	“Кунак килде”.	2	ноябрь 1 атна ноябрь 2 атна
27	“Юмарт аю”.	1	ноябрь 1 атна
30	“Экият илендэ”	1	ноябрь 2 атна
31 33 34	“Кафеге барабыз”.	3	ноябрь 3 атна ноябрь 4 атна
32 35	“Без кафеда”.	2	ноябрь 3 атна ноябрь 4 атна
36	“Экият илендэ”	1	ноябрь 4 атна
37 38 39	“Күңелле уеннар”.	3	декабрь 1 атна
40	“Спорт бэйрэменэ эзерлэнэбез”.	1	декабрь 2 атна
41	“Бэйрэмгэ барабыз”.	1	декабрь 2 атна
42	“Көчлөлөр, кыюлар, житезлэр”.	1	декабрь 2 атна
43 44	“Казанда спорт бэйрэме”.	2	декабрь 3 атна декабрь 3 атна
45	“Экият илендэ”	1	декабрь 3 атна
46 47	“Без циркта”.	2	декабрь 4 атна декабрь 4 атна
48	“Жэнлеклэр спорт бэйрэмендэ”.	1	декабрь 4 атна
49	“Безнең дуслар”.	1	гыйнварь 2 атна
50	“Үрдөк дусларын тапты”	1	гыйнварь 2 атна

51		«Циркта».	1	гыйнварь 2 атна
52		“Безнең дуслар”.	2	гыйнварь 3 атна
53				гыйнварь 3 атна
54		”Әкият илендә”, Циркта	1	гыйнварь 3 атна
55		“Акбай чана шуа”.	1	гыйнварь 4 атна
56		“Чана шуам”.	1	гыйнварь 4 атна
57		Тауда	1	гыйнварь 4 атна февраль
58			2	1 атна февраль 1 атна
59				
60		“Шаян кошлар”	1	февраль 1 атна
61		“Әйдә, бие!”	1	февраль 2 атна
62		“Без биибез”	2	февраль 2 атна февраль 2
63				атна
64			2	февраль 3 атна февраль 3
65				атна
66		“Урманда зур концерт”.	1	февраль 3 атна
67		“Мияуның бүлмәсен бизибез”	1	февраль 4 атна
68		“Туган көнгә бүләк әзерлибез”.	1	февраль 4 атна
69		”Әкият илендә”	1	февраль 4 атна
70		Туган көнгә әзерләнәбез	2	март 1 атна
71				март 1 атна
72		“Акбай туган көнгә барырга әзерләнә.”	1	март 1 атна
73		“Мияуның туган көне”.	1	март 2 атна
74		“Туган көн табынында”	1	март 2 атна
75		“Мияуның туган көне”.	1	март 2 атна
76		“Күңелле сәяхәт”.	2	март 3 атна
77				март 3 атна
78		“Урман китапханәсендә.	1	март 3 атна
79		“Күңелле сәяхәт”.	2	март 4 атна
80				март 4 атна
81		Уйный -уйный укыйбыз	1	март 4 атна
82		“Мәктәптә”	1	апрель 1 атна
83		“Уку бүлмәсе”.	1	апрель 1 атна
84		“Урман мәктәбендә”.	1	апрель 1 атна
85		Портфельдә нәрсә бар?	1	апрель 2 атна
86		Нәрсә кирәк?	1	апрель 2 атна
87		Нәрсә? Нинди? Ничә?	1	апрель 2 атна
88-93		кабатлау	6	15-30 апреля
94		Өстәл театры “Теремкәй”.	1	май 1 атна
95		“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	1	май 1 атна
96		“Теремкәй”.	1	май 1 атна
97		Өстәл театры “Кем нәрсә ярата?”	1	май 2 атна
98		“Кем нәрсә ярата?” әкиятен сәхнәләштерү	1	май 2 атна
99		“Кем, нәрсә ярата?”	1	май 2 атна
100		“Белем иленә сәяхәт”.	1	май 3 атна
101		“Могжизалар кыры”	1	май 3 атна
102		“Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”	1	май 3 атна

103		Татарча сөйләшәбез	2	май 4 атна
104				май 4 атна
105		“Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”	1	май 4 атна

**Демонстрационный и раздаточный материал по проекту
“Минем өем” ” (Мой дом)**

1. Демонстрационный материал, формат А4 (рисунки).	«Моя семья» Во весь рост: мама, папа, бабушка, дедушка, мальчик, девочка.
	Большие игрушки: кукла, заяц, медведь, мяч, кошка, собака, машина. Маленькие игрушки: кукла, заяц, медведь, мяч, кошка, собака, машина.
	«Продукты» Хлеб, чай, яблоко, молоко.
	«Игрушки» Кукла, заяц, медведь, мяч, кошка, собака, машина. Кукла, заяц, медведь, мяч, кошка, собака, машина – грязные игрушки.
	Сюжетные картины: «Заяц входит в комнату, в комнате сидит медведь». «Заяц выходит из комнаты - прощается».
	Рисунки: 1 заяц, 2 зайца, 3 зайца, 4 зайца, 5 зайцев; 1 мишка, 2 мишки, 3 мишки, 4 мишки, 5 мишек; 1 кукла, 2 куклы, 3 куклы, 4 куклы, 5 кукол; 1 мяч, 2 мяча, 3 мяча, 4 мяча, 5 мячей; 1 машина, 2 машины, 3 машины, 4 машины, 5 машин; 1 кошка, 2 кошки, 3 кошки, 4 кошки, 5 кошек; 1 собака, 2 собаки, 3 собаки, 4 собаки, 5 собак.
формат А3	Макет дома
2. Раздаточный материал, Формат А5	«Моя семья» Мама, папа, бабушка, дедушка, мальчик, девочка.
	«Продукты» Хлеб, чай, яблоко, молоко.
	«Игрушки» Кукла, заяц, медведь, мяч, кошка, собака, машина.
3. Материал к театрализованной деятельности	Полумаски: мама, папа, бабушка, дедушка, мальчик, девочка, собака, медведь, заяц, кошка.
	(Атрибуты к пальчиковым играм: папа, мама, дедушка, бабушка, мальчик, девочка, собака Акбай, кошка Мияу, медведь, заяц)

**Демонстрационный и раздаточный материал по проекту
“Уйный – уйный үсәбез”(Растём играя)**

1. Демонстрационный материал, формат А4 (рисунки)	«Моя семья» Из картона во весь рост: мальчик, девочка (для игры: «Одень куклу»). Для них одежда: рубашка, платье, футболка, шорты, брюки, сарафан синего, красного, желтого, зеленого цвета).
---	--

	<p>«Игрушки» Большого размера: кукла, мяч, машина (зеленого, желтого, красного, синего цвета). Маленького размера: кукла, мяч, машина (зеленого, желтого, красного, синего цвета).</p>
	<p>«Продукты» Суп, каша, чак-чак, конфеты, сок.</p>
	<p>«Посуда» Большие: ложка, тарелка, чашка (синего, красного, желтого, зеленого цвета). Маленькие: ложка, тарелка, чашка (синего, красного, желтого, зеленого цвета).</p>
	<p>«Фрукты» Большие: яблоко зеленое, желтое, красное, банан, апельсин, виноград, груша. Маленькие: яблоко зеленое, желтое, красное, банан, апельсин, виноград, груша.</p>
	<p>«Овощи» Большие: морковь, картофель, лук, огурец, капуста, помидор. Маленькие: морковь, картофель, лук, огурец, капуста, помидор.</p>
	<p>«Одежда» Большие: рубашка, платье, футболка, шорты, брюки, сарафан синего, красного, желтого, зеленого цвета. Маленькие: рубашка, платье, футболка, шорты, брюки, сарафан синего, красного, желтого, зеленого цвета.</p>
	<p>«Мебель» Большие: кровать, стул, стол синего, красного, желтого, зеленого цвета. Маленькие: кровать, стул, стол синего, красного, желтого, зеленого цвета.</p>
	<p>«Цвета» В виде палитры: желтый, синий, зеленый, красный.</p>
	<p>«Цифры» (от 1 до 10)</p>
2.Раздаточный материал, Формат А5 (рисунки).	<p>«Моя семья» Из картона во весь рост: мальчик, девочка (для игры: «Одень куклу». Для них одежда: рубашка, платье, футболка, шорты, брюки, сарафан синего, красного, желтого, зеленого цвета).</p>
	<p>«Игрушки» Большие: кукла, мяч, машина (зеленого, желтого, красного, синего цвета). Маленькие: кукла, мяч, машина (зеленого, желтого, красного, синего цвета).</p>
	<p>«Продукты» Суп, каша, чак-чак, конфеты, сок.</p>
	<p>«Посуда» Большие: ложка, тарелка, чашка (синего, красного, желтого, зеленого цвета). Маленькие: ложка, тарелка, чашка (синего, красного, желтого, зеленого цвета).</p>
	<p>«Фрукты» Большие: яблоко зеленое, желтое, красное, банан, апельсин, виноград, груша. Маленькие: яблоко зеленое, желтое, красное, банан, апельсин, виноград, груша.</p>
	<p>«Овощи» Большие: морковь, картофель, лук, огурец, капуста, помидор. Маленькие: морковь, картофель, лук, огурец, капуста, помидор.</p>
	<p>«Одежда» Большие: рубашка, платье, футболка, шорты, брюки, сарафан (синего, красного, желтого, зеленого цвета). Маленькие: рубашка, платье, футболка, шорты, брюки, сарафан (синего, красного, желтого, зеленого цвета).</p>

	«Мебель» Большие: кровать, стул, стол (синего, красного, желтого, зеленого цвета). Маленькие: кровать, стул, стол (синего, красного, желтого, зеленого цвета).
3.Графические рисунки для раскраски (формат А5)	1 медвежонок, 2 зайца, 2 машины, 2 куклы, 3 картошки, 4 капусты, 4 куклы, 5 кошек, 6 яблок, 6 огурцов, 7 мячей, 7 картошек, 8 моркови, 9 лука, 10 собак.
4.Материал к театрализованной деятельности (формат А4)	Полумаски овощей: морковь, лук, огурец, картофель, капуста, яблоко.
5.Материал к театрализованной деятельности	1.Атрибуты к настольному театру (конусные): «Три медведя»: папа-медведь, мама-медведь, мишутка. 2.Атрибуты к настольному театру (конусные) «Кто что любит»: кошка, собака, медведь, заяц, столы (большой, средний, маленький), стулья (большой, средний, маленький), кровать (большая, средняя, маленькая)

**Демонстрационный и раздаточный материал по проекту
“Без инде хэзер зурлар, мэктэпкэ илтэ юллар”
(Мы уже теперь большие, дорога ведет нас в школу)**

1.Демонстрационный материал, формат А4 (рисунки)	Утка, волк, петух, курица, мышь большая, мышь маленькая, книга, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, тетрадь, кофе, пицца, картошка фри, треугольник.
	Воздушный шар (синий, красный, желтый, зеленый).
	Сюжетные рисунки: заяц катается на санках, медведь катается на санках, волк катается на санках, лиса катается на санках, утка катается на санках, курица катается на санках, мышь катается на санках, лиса танцует, еж спит, волк бежит, лиса сидит, еж играет, медведь спит, кошка пьет молоко, собака кушает, лиса бежит, заяц прыгает, мышь кушает, петух поет, девочка моет руки, мальчик читает книгу, девочка читает книгу, лиса читает книгу, заяц читает книгу, мама моет руки, папа спит, мальчик сидит, девочка моет лицо, бабушка сидит, дедушка спит.
2. Раздаточный материал, формат А5 (рисунки)	Утка, волк, петух, курица, мышь большая, мышь маленькая, книга, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, тетрадь, кофе, пицца, картошка фри, треугольник.
	Воздушный шар (синий, красный, желтый, зеленый).
	Сюжетные рисунки: заяц катается на санках, медведь катается на санках, волк катается на санках, лиса катается на санках, утка катается на санках, курица катается на санках, мышь катается на санках, лиса танцует, еж спит, волк бежит, лиса сидит, еж играет, медведь спит, кошка пьет молоко, собака кушает, лиса бежит, заяц прыгает, мышь кушает, петух поет, девочка моет руки, мальчик читает книгу, девочка читает книгу, лиса читает книгу, заяц читает книгу, мама моет руки, папа спит, мальчик сидит, девочка моет лицо, бабушка сидит, дедушка спит.
Пиктограммы, формат 8x10	Танцует, спит, сидит, кушает, пьет, играет, прыгает, бежит, читает, рисует, поет, катается на санках, я, девочка, мальчик, бабушка, дедушка.
Пиктограммы, формат 15x20	Танцует, спит, сидит, кушает, пьет, играет, прыгает, бежит, читает, рисует, поет, катается на санках, я, девочка, мальчик, бабушка, дедушка, заяц, лиса, кошка, собака, медведь, петух, курица, утка, еж, мышь.

Материал к театризованной деятельности	Полумаски: лиса, кукла, мяч, курица, петух, волк, еж, утка, мышь, бабушка, дедушка, девочка, мальчик, собака, кошка, мама, папа, репка. Атрибуты к настольному театру «Репка». Бабушка, дедушка, девочка, мальчик, собака, кошка, мама, папа, мышь, репка.
--	--

МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ БАЛАЛАРНЫҢ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ СӨЙЛӘШӘ (АРАЛАША) БЕЛҮ КҮНЕКМӘЛӘРЕН ТИКШЕРҮ.

Тикшерү үткәрү буенча кинәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәрергә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1 – 2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлегә булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә. Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәрергә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтижә ясала.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының “Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм		Барлыгы	Уртача балл
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем ясә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.		
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							

8.								
9.								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

Нәтижэләрне билгеләү

Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, сорауларга жавап бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.	
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча жавап бирә.	

Задания для определения уровня умения общаться детей на татарского языка

1. “Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

1. Дидактик үен. "Бу кем?" (I вариант)

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай)

Үен эчтәлегә: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Эни"...).

2. Дидактик үен "Кем юк?" (II вариант)

(Лексика шул ук). Үен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Эби"...)

Үенни интерактив тактада да, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәреп була

3. Дидактик үен "Кәрзиндә нәрсә бар?"

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Үен эчтәлегә: Мияу кәрзин белән ашамлыктар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма"...)

4. Дидактик үен "Нәрсә юк?"

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...). Үенни рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. Дидактик үен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, пәси, ипи, алма, сөт, чәй).

Үен эчтәлегә: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күрсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. Дидактик үен "Исемен әйтсәң бирәм"

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, пәси)

Үен эчтәлегә: Тәрбияче өстәлендә уенчыктар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?" - "Алма"... ; "Бу кем?"-"Эти"... Бала уенчык исемен дөрес әйтсә аңа уенчыктар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. Дидактик үен "Серле янчык"

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, пәси)

Үен эчтәлегә: Балага уенчыктар күрсәтелә, исеменнән әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. Дидактик үен "Әйе-юк"

Сүзнен дөрес үзлөштөрөлүөн тикшерү йөзөннөн (аңлап яки аңламыйча эйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю" ...; "Бу аю?" - "Әйе, аю" ...; "Бу куян?" - "Юк, песи" ...

Югары балл (2,7-3) — сүз байлыгы житәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә жавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) - аңлый, русча жавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану ("исәнме", "сау бул", "рәхмәт").

Ситуатив күнегүләр:

а) Ситуатив күнегү "Куян аюга кунакка килә". Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә эйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".

б) Ситуатив күнегү "Куян аюда кунакта булды". Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек сабуллаша? (Нәрсә эйтә?) "Сау бул, аю".

в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, жиләк-жимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" эйтә белүен билгели.

г) Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт эйтә белүләрен билгеләү.

д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".

Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә жавап бирә.

Уртачадан түбән (1-1,9)- аңлый, сорауга жавапны русча эйтә.

3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).

1. Сүзле уен "Мин эйтәм - син эшлә" ("Командир").

2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар" (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык "ашый" башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).

Югары дәрәжә (2,7-3) - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-2) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.

4. Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. Дидактик үен "Уенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлеге: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. Дидактик үен "Туп, күрсәт һәм әйт" (чиста, пычрак).

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, эйтә. ("Чиста туп", "Пычрак аю" ...).

Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. Дидактик үен "Курчакка бүләк".

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша. "Мә, зур туп", "Мә, кечкенә туп".

4. Дидактик үен "Дөрес сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. Дидактик үен "Ничә?".

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничә туп? - Биш туп.

Югары дәрәжә (2,7-3)- әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес эйтә.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - 1-2 билгесен эйтә.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-1.9) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: -Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). -Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. Уен ситуациясе "Кунак каршылыбыз".

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"- Мин әби (бабай).

"Позови бабушку (дедушку)". -Әби (бабай) кил монда.

"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)"- Исәнме,әби (бабай).

"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?"- Әби (бабай) хәлләр ничек?- Әйбәт, рәхмәт.

"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша,эч") һәм сабуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрәндәге 3 нче биремне кулланып була.

1. Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрәндәге 16 нчы биремне кулланып була.

2. Уен ситуациясе "Бер - беренне сыйла".

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угости яблоком".

- Мә, алма, аша.- Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?"

- Алма тәмле?- Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрәндәге 6 нчы биремне кулланып була.

3. Уен ситуациясе "Уенчылар илендә"

1. Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

2. Предложи поиграть с игрушкой.

- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

3. Позови друга, предложи помыть игрушку.

-Коля, кил монда.- Мә, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мә, туп.

- Рәхмәт.

Югары дәрәжә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-1.9) - аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә эзерлек төркеме балаларының

	Сүз байлыгы	Бәйләнешле сөйләм	Барлыгы	Уртача балл
--	-------------	-------------------	---------	-------------

№	Балаларның исем, фамилиясе	“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрэнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрэнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”, “исәнмесез”, “сау булыгыз”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								
13.								
14.								
15.								
Нәтижеләрне билгеләү								
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр		Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.						
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр		Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.						
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр		Аңлый, русча җавап бирә.						

1. “Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрэнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрэнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. Дидактик үен “Бу нәрсә?”

(Лексика: аш, ботка, сөт, кашык, тәлинкә, чынаяк).

Уен эчтәлегә: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“Аш”...)

2. Дидактик үен “Кәрзиндә нәрсә бар?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Уен эчтәлегә: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: “Нәрсә бар?” (“Кәбестә”...)

3. Дидактик үен “Нәрсә юк?”

(Лексика: кишер, суган, бэрэңге, кыяр, кэбестэ, алма).

Куян бер яшелчэ муляжын яшереп куя: “Нэрсэ юк?”. Бала нэрсэ юклығын эйтергэ тиеш. Уенны рэсемнэр кулланып та үткэрергэ була.

4. Дидактик уен “Дөресен айт”.

(Лексика: күлмэк, чалбар, сарафан, өстэл, урындык, карават).

Уен эчтэлегэ: Балага рэсемнэр бирелэ. Бала рэсемнэрнең исемен атый һәм күрсэтэ.

Югары балл (2.7-3) — сүз байлығы житэрлек, яшелчэлэр, савыт-сабалар, киёмнэр, өй жиһазлары атамаларын аңлап дөрес күрсэтэ, исеменнэрэн айтэ һәм куелган сорауларга жавап бирэ.

Уртача балл (2-2.6) - сүз байлығы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендэ жавап бирэ.

Уртачадан түбән балл (1-1.9) - аңлый, русча жавап бирэ.

**2. Ягымлы сүзлэр куллану (“Исэнме”, “Сау бул”, “Рэхмэт”, “Исэнмесез”, “Сау булыгыз”).
Ситуатив күнегүлэр (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзлэр бүлеген кара):**

а) Поздоровайся с Акбаем.

б) Спроси как дела у Акбая.

в) Скажи спасибо Акбаю. Спроси как дела.

г) Попрощайся с Акбаем.

д) Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

е) Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Югары балл (2.7-3) — бала сөйләмдэ ягымлы сүзлэрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2.6) – уен ситуациялэрэн тәрбияче ярдәмендэ төзи.

Уртачадан түбән балл (1-1.9) – аңлый, жавап бирэ алмый.

3. Боерыкны бирэ белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).

Балаларның боерыкларны бирэ белү күнекмэлэрэн тикшерү. Балалар бер-берсенэ боерык бирэлэр. Саша, аша! – Саша ашау хэрәкәтлэрэ күрсэтэ. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирэ һәм шундый тәртиптэ дөвам ителэ.

(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).

Югары балл (2,7-3) – 8-9 сүз.

Уртача балл (2-2.6) – 5-6 сүз.

Уртачадан түбән (1-1.9)– 1-2 сүз.

4. Уен ситуациялэрэндэ үзлектән сорау бирэ белү. (Нэрсэ кирәк? Нинди? Ничә?).

1. Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

Балаларга рус телендэ кибет уены үткэрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куя белүлэрэн максат итеп куясың. Уен яшелчэ, киёмнэр, савыт-саба, өй жиһазлары рэсемнэрэ кулланып үткэрелэ.

(Лексика: Нэрсэ кирәк? Нинди? Ничә?).

2. Дидактик уен “Нинди?”.

Тикшерүдэ сорауларны аерым кулланып та үткэрергэ була.

Эйберлэрне билгесен ачыклау өчен бирелэ торган сорауга аңлап жавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.

(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

3. Дидактик уен “Ничә?”.

Санау күнекмэлэрэн билгеләү (1- 10 кадәр).

4. Дидактик уен “Дөрес сана”.

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмэ рэсемнэрне санарга тәкъдим итэ. Балалар бер-берсенэ сорау бирэлэр һәм жавап бирэлэр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирэ ала. “Ничә...?”.

Югары балл (2,7-3) – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана.

Уртача балл (2-2.6) – диалогта 2 сорауны аңлап куллана.

Уртачадан түбән (1-1.9)– диалогта 1 сорауны аңлап куллана.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзлэр айтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).

1. Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”.

“Син кем?” сорауына аңлап жавап бирүе билгеләнэ.

К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля яки Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай).

2. Уен ситуациясе “Күнак каршылыбыз”.

а) Тәрбияче:

- К нам идут гости. Спроси. “Кто там?”. “Кем анда?”
- Мин Акбай.
- Позови Акбая.
- Акбай, кил монда.

б) У Акбая сегодня день рождения. Подари свою игрушку

- Акбай, мә кызыл туп.
- Рәхмәт.

в) Угости гостей супом или кашей.

- Мә, аш (ботка) (аша).

г) Что бы съесть угощение попроси ложку.

- Кашык бир.
- Нинди кашык?
- Зур, матур, зәңгәр кашык.
- Рәхмәт.

3. Уен ситуациясе “Кибеттә”.

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Аю бир.
- Нинди аю?
- Зур аю, чиста аю, матур аю.
- Ничә?
- Ике аю.
- Мә, ике аю.
- Рәхмәт.
- Сау бул.

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2.6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмдә аралаша.

Уртачадан түбән (1-1.9) – аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында мәктәпкә эзерлек төркеме балаларының

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм		Барлыгы	Уртача балл
		“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”, “хәлләр ничек?”, “әйбәт”)	Берикләп бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, жырла, йөгәр, йокла)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)		
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
Нәтижәләрен билгеләү							
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.						
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.						
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.						

1. “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. Дидактик үен “Бу нәрсә?”

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, кәрпә, тавык, этәч, үрдәк, аю).

Үен эчтәлегә: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“бүре”...)

2. Дидактик үен “Портфельдә нәрсә бар?”

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, мәктәп).

Үен эчтәлегә: Тәрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый:

-Портфельдә нәрсә бар?- (“Дәфтәр бар”...)

3. Дидактик үен “Портфельдә нәрсә юк?”

Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Үеннә рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. Дидактик үен “Дәресен әйт”

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңгә, аш, ботка, су).

Үен эчтәлегә: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәргә атый.

Югары балл (2,7-3) — 10-14 сүз.

Уртача балл (2-2,6) – 7-9 сүз.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану

(“Исэнме”, “Исэнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”, “Хәерле көн”, “Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)

Ситуатив күнегү:

Телефоннан сөйләшү.

Эш дәфтәрендәге 1 нче биремне кулланып була.

Югары балл (2,7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләргә урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – тәрбияче ярдәмдә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – аңлый, сорауларга җавапны русча бирә.

3. Боерыкны бирә белү.

(Лексика: кил монда, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгәр, бие, җырла, йокла).

Дидактик үен: “Командир”

Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була.

Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).

-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.

-Коля нишли? (Башка баладан сорый) – Коля сикерә.

Югары балл (2,7-3) — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.

Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

4. Үен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.

(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)

1. Үен ситуацияләре:

а) “Кибет” (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)

б) “Телефоннан сөйләшү” (Кая барасың? Син нишлисең?)

в) “Танышу” (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли?)

2. Сюжетлы-рольле үен “Кибет”

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә. Үен яшелчә, киёмнәр, савыт-саба, өй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. Дидактик үен “Нинди?”

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.
(Лексика: кызыл, сары, яшел, зәңгәр, ак, кара).

3. Дидактик үен “Сана”.

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлап куллана.

Уртача балл (2-2,6) – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана.

Уртачадан түбән (1-1,9)– русча жавап бирә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)

1. Үен ситүациясе “Әйдәгез танышабыз”

- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2. Үен ситүациясе “Телефоннан сөйләшү”.(диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге кертпә баетырга була)

- Исәнме. Хәлләр ничек?
- Әйбәт.
- Нишлисең?
- Мин уйным. Син нишлисең?
- Мин ашыйм.
- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)?
- Әйе, алма тәмле.
- Сау бул.

3. Үен ситүациясе “Кая барасың?” (мәктәп, кафе, цирк һ.б.)

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)
- Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый.

4. Ситүатив күнегү.

- а) Син нишлисең?
- Мин биим (утырам, сикерәм, ашыйм, эчәм, уйным, йөгерәм, жырлыйм, йоклыйм).

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2.6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән (1-1,9)– аңлый, русча жавап бирә.